

Monumentnummer*: 510847

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 april 2000
Kadaster deel/nr 82799/149

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Achlum Waadhoeke Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Achlum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Tjum C 2775

Omschrijving**

Inleiding

In aanleg vroeg 18de-eeuwse of oudere BOERDERIJ met aangebouwde vermoedelijk nog eerste helft 19de-eeuwse STELPBOERDERIJ, gelegen op omgracht terrein. Het bedrijfspgedeelte (schuur) is blijkens de daar ingemetselde gevelstenen gebouwd in 1679, van achteren vernieuwd in 1790 en herbouwd in 1870. De boerderij, ook wel bekend als de 'Kleasterpleats' is gesticht door het Harlinger koopmans- en regentengeslacht Fontein en is zeer markant gelegen, direct ten westen van de Hervormde kerk en binnen het beschermde gezicht Achlum.

Omschrijving

KOP-ROMPBOERDERIJ met laag-onderkelderd voorhuis. Het VOORHUIS, in aanleg van omstreeks 1700, is opgetrokken uit gele Friese baksteen (zijgevels) en rode baksteen (voorgevel; staande tand) en wordt gedekt door een met blauwgeglazuurde platte Friese pannen belegd zadeldak tegen puntgevel aan voorzijde; topschoorstenen met borden. Sierankers (voorgevel) en schieters (zijgevels). In de topgevel, die wordt doorsneden door een natuurstenen waterlijst en waaronder twee gevelstenen met respectievelijk het opschrift ANNO en 1700, drie zesruitsschuiframes; in de top wapenstein en twee tot kloostervensters vergrote zoldervensters; beitelingen. In de linkerzijgevel twee getoogde zesruitsschuiframes met persiennes; twee tweelicht keldervensters met luiken en twee rechtgesloten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

(kortere) zesruitsschuiframen ter hoogte van de bedsteden, eveneens met persiennes. In de rechterzijgevel drie tweelichtkeldervensters met luiken, opgeklampte deur met bovenlicht; zesruitsschuifraam. In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang de gang met 19de-eeuwse zwarte en witte plavuizen van Namense steen; de 18de-eeuwse tegels met Bijbelse scènes en afbeeldingen van zeedieren; de 18de-eeuwse opgeklampte deur naar de opkamer; de 18de-eeuwse opkamer (vermoedelijk nog van omstreeks 1700) en de eenvoudige 19de-eeuwse bedstedenwand; de 18de-eeuwse kelder onder de opkamer, belegd met kleine blauw en rood geglazuurde plavuizen en een reeks 18de-eeuwse tegels met eenvoudige motieven. Het BEDRIJFSGEDEELTE is opgetrokken uit gele Friese baksteen en wordt gedekt door een grotendeels rieten schilddak met uilenborden aan voor- en achterzijde; voorschild en een gedeelte van de beide zijschilden gedekt met gesmoorde blauwe platte Friese pannen; muurankers. De inwendige (dekbalk)gebintconstructie (vermoedelijk 1870) is grotendeels nog oorspronkelijk. In de voorgevel twee zesruitsramen, een dubbele toegangsdeur met bovenlicht en gietijzeren sierroosters, niet-oorspronkelijke stolpramen en een opgeklampte deur met bovenlicht. De (vernieuwde) linkerzijgevel is regelmatig ingedeeld door enkele steunbeertjes, waartussen telkens drie rechthoekige stalramen. In de rechterzijgevel mestdeuren en kleine ramen van verschillend formaat; de detaillering van de achtergevel (met lichtgetoogde staldeuren en -ramen) niet meer geheel oorspronkelijk. In de achtergevel enkele gedenkstenen, waarvan een met gebeeldhouwd wapen, die verwijzen naar de bouwactviteiten uit 1679, 1790 en 1870.

STELPBOERDERIJ. De aangebouwde (mogelijk nog eerste helft 19de-eeuwse) stelp is opgetrokken uit gele Friese baksteen en wordt gedekt door een deels met Hollandse pannen (woongedeelte; overwegend blauw), deels met riet (schuurgedeelte) gedekt schilddak; topschoorsteen aan voorzijde; uilenbord aan achterzijde. In het woongedeelte vier zesruitsschuiframen (voorgevel) en een opgeklampte houten deur met bovenlicht (rechterzijgevel); linkerzijmuur blind. In de even uitspringende en met steunbeertjes versterkte rechterzijgevel een opgeklampte houten deur met drieruitszijlichten en enkele vierruitsramen. In de linkerzijgevel, eveneens met steunbeertjes, niet oorspronkelijke stalramen. In de achtergevel getoogde dubbele inrijdeuren. INTERIEUR. De inwendige indeling van het bescheiden woongedeelte is nog goed herkenbaar; de gebintconstructie in het bedrijfs gedeelte is nog de oorspronkelijke.

Waardering

Op een omgracht terrein gelegen kop-rompboerderij met aangebouwde stelp, van algemeen belang

- wegens de ouderdom;
- wegens de bouwgeschiedenis;
- wegens de samenstelling (kop-romp) met aangebouwde stelp);
- wegens de Ambachtelijk-traditionele vormgeving;
- wegens het kenmerkende materiaalgebruik;
- wegens de aanwezigheid van een aantal waardevolle interieuronderdelen;
- wegens de aanwezigheid van enkele historisch belangrijke stichtingsstenen;
- wegens de markante ligging op een omgracht terrein, in de directe nabijheid van de op een terp gelegen hervormde kerk en binnen het beschermde dorpsgezicht Achlum.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie